

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Διεύθυνση ΣΤ - Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων

ΓΔ(SANCO) 2012-6430 - MR FINAL

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ

ΕΛΛΑΔΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ 4 ΕΩΣ ΤΙΣ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012

ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΜΟΝΕΛΩΣΗΣ, ΙΔΙΩΣ ΣΤΑ ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ (ΣΜΗΝΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΟΡΝΙΘΕΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΓΑΛΟΠΟΥΛΕΣ)

Οι ανακρίβειες που υπήρχαν στο σχέδιο έκθεσης διορθώθηκαν βάσει των πληροφοριών που έδωσε η αρμόδια αρχή· οι σχετικές διευκρινίσεις εμφανίζονται υπό μορφή υποσημείωσης.

Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό

Περίληψη

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τα αποτελέσματα ελέγχου που πραγματοποίησε το Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων στην Ελλάδα από τις 4 έως τις 13 Σεπτεμβρίου 2012.

Σκοπός του ελέγχου ήταν η αξιολόγηση των ενεργειών στις οποίες προέβη η ελληνική αρμόδια αρχή με σκοπό τον έλεγχο της σαλμονέλλωσης, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών προγραμμάτων ελέγχου της σαλμονέλλωσης για διάφορους πληθυσμούς πουλερικών.

Η παρούσα έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, γενικά, τα εθνικά προγράμματα ελέγχου της σαλμονέλλωσης εφαρμόζονται σωστά και καλύπτουν όλους τους σχετικούς πληθυσμούς πουλερικών. Γίνονται επίσημοι έλεγχοι που εξασφαλίζουν την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων από τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας συνήθων ελέγχων ρουτίνας και ελέγχων βάσει εγγράφων. Διαπιστώθηκαν μόνο ανεπάρκειες δευτερεύουσας σημασίας.

Στην έκθεση διατυπώνονται ορισμένες συστάσεις προς τις ελληνικές αρμόδιες αρχές που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίστηκαν και στη βελτίωση των συστημάτων ελέγχου που εφαρμόζονται.

Περιεχόμενα

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2	ΣΤΟΧΟΙ.....	1
3	ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ.....	1
4	ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	2
5	ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	2
5.1	ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ	2
5.2	ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	4
5.3	ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	6
5.4	ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	8
5.5	ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	9
5.6	ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΑΛΟΠΟΥΛΕΣ	10
5.7	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ (RASFF)	10
5.8	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ.....	10
6	ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	12
7	ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ	13
8	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	13
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 –ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	18

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ

Αρκτικόλεξο	Επεξήγηση
ΑΑ	Αρμόδια αρχή
ΚΑΑ	Κεντρική αρμόδια αρχή
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΥΕΤ	Υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων
ΓΤΚΘ	Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων
ΕΕΑ	Εθνικό εργαστήριο αναφοράς
S/E	Salmonella Enteritidis
ΕΠΕΣ	Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου της Σαλμονέλλωσης
S/T	Salmonella Typhimurium

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα από τις 4 έως τις 13 Σεπτεμβρίου 2012 στο πλαίσιο του προβλεπόμενου προγράμματος ελέγχων του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (ΓΤΚΘ).

Η ομάδα της αποστολής απαρτιζόταν από έναν επιθεωρητή του ΓΤΚΘ και από έναν εθνικό εμπειρογνώμονα από ένα κράτος μέλος.

2 ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός του ελέγχου ήταν η αξιολόγηση των ενεργειών που ανέλαβε η αρμόδια αρχή (ΑΑ) με σκοπό τον έλεγχο της σαλμονέλλωσης, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή του εθνικού προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης (ΕΠΕΣ) για τις όρνιθες αναπαραγωγής, τις όρνιθες ωοπαραγωγής, τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής και τις γαλοπούλες.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ομάδα της αποστολής αξιολόγησε την οργάνωση της ΑΑ και την ικανότητά της να εφαρμόσει τις σχετικές απαιτήσεις της ΕΕ.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ομάδα ελέγχου προέβη στα εξής:

- Στις 4 Σεπτεμβρίου 2012 πραγματοποιήθηκε εναρκτήρια συνεδρίαση με την κεντρική αρμόδια αρχή (ΚΑΑ). Στην εν λόγω συνεδρίαση η ομάδα της αποστολής επιβεβαίωσε τους στόχους και τη διαδρομή που επρόκειτο να ακολουθήσει και ζήτησε περισσότερες πληροφορίες τις οποίες έκρινε αναγκαίες για την ικανοποιητική ολοκλήρωση της αποστολής.
- Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στους ακόλουθους χώρους:

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ		
ΚΑΑ	1	Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων
Περιφερειακές κτηνιατρικές ενότητες	3	Ιωάννινα, Χαλκιδική και Χαλκίδα
Περιφερειακός κτηνιατρικός σταθμός	1	
ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς (ΕΕΑ)	1	
Επίσημο εργαστήριο	1	
Ιδιωτικό εργαστήριο	1	
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		
Εκμεταλλεύσεις ορνίθων αναπαραγωγής	3	
Εκκολαπτήρια	1	
Εκμεταλλεύσεις ορνίθων ωοπαραγωγής	2	
Εκμεταλλεύσεις κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής	2	
Εκμεταλλεύσεις γαλοπούλων	1	

- Εκπρόσωποι της ΑΑ συνόδευαν την ομάδα σε όλη τη διάρκεια της αποστολής.

3 ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε σε συμφωνία με τις ελληνικές αρχές και με βάση τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας της ΕΕ και συγκεκριμένα:

- το άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους

κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων·

- το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για τον έλεγχο της σαλμονέλας και άλλων συγκεκριμένων τροφιμογενών ζωνοσογόνων παραγόντων.

Οι νομοθετικές πράξεις που μνημονεύονται στην παρούσα έκθεση αφορούν, κατά περίπτωση, την τελευταία τροποποιημένη έκδοση. Πλήρεις παραπομπές στις νομοθετικές πράξεις που μνημονεύονται στην παρούσα έκθεση περιλαμβάνονται στο παράρτημά της.

4 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το 2009 πραγματοποιήθηκε ένας προηγούμενος έλεγχος για την αξιολόγηση της εφαρμογής των ΕΠΕΣ για τις όρνιθες αναπαραγωγής και τις όρνιθες ωοπαραγωγής στην Ελλάδα [βλ. DG(SANCO) 8067/2009] και η σχετική έκθεση δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Καταναλωτών:

http://ec.europa.eu/food/fvo/rep_details_en.cfm?rep_id=2391#.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 360 σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής που βρίσκονται σε 12 περιφέρειες, 670 σμήνη ορνίθων ωοπαραγωγής σε 35 περιφέρειες, 7.887 σμήνη κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής σε 31 περιφέρειες, 3 σμήνη γαλοπούλων αναπαραγωγής και 59 σμήνη γαλοπούλων πάχυνσης σε 15 περιφέρειες.

Το 2010 και το 2011 ο αριθμός των ειδικών οροτύπων σαλμονέλας που ανιχνεύθηκαν σε σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής και ορνίθων ωοπαραγωγής μειώθηκε από 7 σε 2 και από 10 σε 3 αντίστοιχα, ενώ για τα σμήνη κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής αυτός ο αριθμός αυξήθηκε από 2 σε 12. Στα σμήνη γαλοπούλων δεν ανιχνεύθηκε κανένας ειδικός ορότυπος σαλμονέλας.

5 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ

Νομική βάση

Το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου απαιτεί από τα κράτη μέλη να ορίσουν αρμόδια αρχή ή αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού και να ενημερώσουν σχετικά την Επιτροπή.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι αρμόδιο για τον συντονισμό και την εποπτεία των ΕΠΕΣ, για τον καθορισμό των αρχών που υλοποιούν το συγκεκριμένο ειδικό πρόγραμμα, για τη συλλογή και την αξιολόγηση των στοιχείων και των αποτελεσμάτων που λαμβάνονται και για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η υλοποίηση του προγράμματος για τη σαλμονέλα πραγματοποιείται από τις περιφερειακές κτηνιατρικές υπηρεσίες. Το επίπεδο αυτό είναι υπεύθυνο για τη συλλογή και τη μεταφορά των δειγμάτων στο επίσημα εργαστήρια, για την αξιολόγηση του τρόπου εφαρμογής των προγραμμάτων για τη σαλμονέλα από τους υπεύθυνους των επιχειρήσεων τροφίμων (ΥΕΤ), καθώς και για τη συλλογή και διαβίβαση των στοιχείων στην ΚΑΑ.

Λεπτομερέστερη περιγραφή της ΑΑ υπάρχει στο ειδικό δελτίο για την Ελλάδα στον ακόλουθο

ιστότοπο: http://ec.europa.eu/food/fvo/controlsystems_en.cfm?co_id=GR

Σχετικά με τις δειγματοληψίες αυτοελέγχου, κάθε περιφερειακή ενότητα είναι αρμόδια για την οργάνωση της συλλογής πληροφοριών, ενώ τα έντυπα που χρησιμοποιούνται είναι διαφορετικά. Ωστόσο, για τις όρνιθες ωοπαραγωγής, από το 2012, οι πληροφορίες διαβιβάζονται από τους ΥΕΤ στις περιφερειακές ενότητες με βάση οδηγίες που εκδίδονται σε κεντρικό επίπεδο και με τη χρήση εναρμονισμένου εντύπου. Για τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής, τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής και τις γαλοπούλες οι πληροφορίες μπορούν να αποστέλλονται στις περιφερειακές ενότητες είτε από τους ΥΕΤ είτε από τα εργαστήρια ή τα σφαγεία, ανάλογα με την περιφέρεια. Ο αριθμός των δειγμάτων αυτοελέγχου επαληθεύεται από τις περιφερειακές ενότητες κατά τους επίσημους ελέγχους που γίνονται στις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Οι εκθέσεις αποστέλλονται κάθε έξι μήνες από τις περιφερειακές ενότητες προς το κεντρικό επίπεδο χωριστά για κάθε πληθυσμό πουλερικών με χρήση τυποποιημένου εντύπου. Κάθε έκθεση περιλαμβάνει τον αριθμό των επίσημων δειγμάτων και την ημερομηνία της επίσημης δειγματοληψίας και της δειγματοληψίας αυτοελέγχου. Για τα σμήνη αναπαραγωγής, λόγω του μεγάλου αριθμού των ελέγχων, δίνεται η δυνατότητα να μην καταγράφονται όλοι οι έλεγχοι. Σύμφωνα με το εγχειρίδιο για τις όρνιθες αναπαραγωγής, οι ημερομηνίες των αυτοελέγχων που διεξάγονται σε κάθε σμήνος καταγράφονται στη στήλη «αυτοέλεγχου» του εντύπου της έκθεσης για τις όρνιθες αναπαραγωγής, ώστε το «σύνολο» να απεικονίζει το άθροισμα όλων των αυτοελέγχων που διενεργήθηκαν τη συγκεκριμένη περίοδο. Όταν δεν καταγράφονται όλες οι ημερομηνίες των αυτοελέγχων, πρέπει να αναγράφονται τουλάχιστον οι ημερομηνίες δειγματοληψίας σε συγκεκριμένες φάσεις παραγωγής. Οι φάσεις αυτές είναι οι εξής: νεοσσοί μιας ημέρας, πτηνά ηλικίας τεσσάρων εβδομάδων, δύο εβδομάδες πριν από τη μετάβαση στη φάση ωοτοκίας ή στη μονάδα ωοτοκίας, πρώτη δειγματοληψία σε φάση παραγωγής και τελευταία δειγματοληψία πριν από τον αποπληθυσμό. Στις προαναφερόμενες περιπτώσεις μη διενέργειας αυτοελέγχων, αναγράφεται στο έντυπο η λέξη «Όχι» στο σημείο που αφορά την αντίστοιχη φάση παραγωγής.

Κατά την καταληκτική συνεδρίαση, η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι ο έλεγχος της εφαρμογής των ΕΠΕΣ γίνεται μόνο σε περιφερειακό επίπεδο¹. Η ομάδα της αποστολής συνέκρινε τα στοιχεία που αποστέλλονται στο κεντρικό επίπεδο με τον αριθμό των δειγμάτων που λαμβάνονται στις εκμεταλλεύσεις και διαπίστωσε ορισμένες μικρές διαφορές.

Κατάρτιση

Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι γίνονται ετήσιες συνεδριάσεις μεταξύ του κεντρικού και του περιφερειακού επιπέδου, όπου συζητούνται ειδικά θέματα σχετικά με την εφαρμογή των ΕΠΕΣ. Τα πρακτικά των εν λόγω συνεδριάσεων επιδείχθηκαν στην ομάδα της αποστολής.

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων έχει διοργανώσει διάφορα επιμορφωτικά σεμινάρια με τη συμμετοχή όλων των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των ΕΠΕΣ, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού των φορέων περιφερειακού επιπέδου, των εργαστηρίων και των πτηνοτρόφων.

Στον ιστότοπο του Υπουργείου Γεωργίας υπάρχουν δημόσια διαθέσιμες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις διάφορες πτυχές των ΕΠΕΣ. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν τα εξής:

- Τυποποιημένο υπόδειγμα για την έκθεση δειγματοληψίας
- Πρωτόκολλα δειγματοληψίας
- Απαιτήσεις για τη μεταφορά των δειγμάτων

¹ Στην απάντησή της στο σχέδιο έκθεσης η αρμόδια αρχή επισήμανε ότι, εκτός από τον έλεγχο της εφαρμογής σε περιφερειακό επίπεδο, έλεγχοι για την εφαρμογή των ΕΠΕΣ γίνονται και σε κεντρικό επίπεδο τόσο από το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων, το οποίο ελέγχει δειγματοληπτικά και αξιολογεί τα στοιχεία που αποστέλλονται από τις περιφερειακές ενότητες, όσο και από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης και Ελέγχου (της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής), που είναι αρμόδια για τη διενέργεια ελέγχων στις περιφερειακές ενότητες.

- Τυποποιημένο υπόδειγμα καταλόγου σημείων ελέγχου για τους επίσημους ελέγχους στις εκμεταλλεύσεις.

Στον ίδιο ιστότοπο τόπο υπάρχει βίντεο που δείχνει πώς πρέπει να γίνεται η δειγματοληψία για σαλμονέλα.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι οι κτηνίατροι που συμμετέχουν στα ΕΠΕΣ ήταν κατάλληλα εκπαιδευμένοι όσον αφορά την απαιτούμενη συχνότητα δειγματοληψίας και το πρωτόκολλο δειγματοληψίας ή εποπτεύονταν από πιο έμπειρους υπαλλήλους.

Εσωτερικοί έλεγχοι

Εσωτερικοί έλεγχοι των περιφερειακών επιπέδων από το κεντρικό επίπεδο διενεργούνται από το 2010. Οι έλεγχοι αυτοί περιλαμβάνουν ελέγχους εγγράφων, ενώ δίνεται επίσης προσοχή στην εφαρμογή των ΕΠΕΣ. Μέχρι σήμερα, αυτοί οι εσωτερικοί έλεγχοι έχουν πραγματοποιηθεί σε τέσσερις περιφέρειες. Η ομάδα της αποστολής εξέτασε το αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών σε μια περιφέρεια την οποία επισκέφθηκε και διαπίστωσε ότι τα ΕΠΕΣ είχαν καλυφθεί και ότι είχαν διατυπωθεί συστάσεις που αφορούσαν τα ανεπαρκή μέτρα βιοασφάλειας σε μια εκμετάλλευση πουλερικών.

Επιδημιολογική έρευνα

Υπάρχει συνεχής συνεργασία σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο μεταξύ των κτηνιατρικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών δημόσιας υγείας όσον αφορά τις εστίες σαλμονέλας στον πληθυσμό. Η επίσημη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ των παραπάνω υπηρεσιών βρίσκεται στο στάδιο του σχεδίου.

Τα στοιχεία που έλαβε η ομάδα της αποστολής από την ΑΑ για τα έτη 2007 έως 2011 δείχνουν τον αριθμό των εστιών σε ανθρώπους σε περιπτώσεις που οι πηγές ήταν η *Salmonella Enteritidis* (S/E) ή η *Salmonella typhimurium* (S/T). Η επακόλουθη έρευνα που έγινε από τις αρχές στις περιπτώσεις αυτές αποκάλυψε ότι μόνο σε λίγες περιπτώσεις η πηγή ήταν τα πουλερικά. Το 2009 και το 2010 σημειώθηκε αξιοσημείωτη μείωση των κρουσμάτων σαλμονέλωσης σε ανθρώπους. Ο αριθμός των κρουσμάτων σαλμονέλωσης σε ανθρώπους αυξήθηκε και πάλι το 2011 στο ίδιο επίπεδο μ' αυτό του 2009.

Συμπεράσματα

Η ΑΑ που είναι υπεύθυνη για τους επίσημους ελέγχους οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο του παρόντος ελέγχου είναι σαφώς ορισμένη.

Υπάρχουν διαδικασίες για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή των ΕΠΕΣ και γενικά η επαλήθευση των εν λόγω στοιχείων από την ΑΑ είναι κατάλληλη.

Το προσωπικό που ασχολείται με την εφαρμογή των ΕΠΕΣ είχε παρακολουθήσει μαθήματα κατάρτισης ή είχε πρόσβαση στις πληροφορίες για τον συγκεκριμένο τομέα.

Πραγματοποιούνται εσωτερικοί έλεγχοι που καλύπτουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή των ΕΠΕΣ.

5.2 ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Νομική βάση

Το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διενεργούν σε τακτική βάση, με βάση τον κίνδυνο και με την ενδεδειγμένη συχνότητα, ελέγχους στις επιχειρήσεις ζωοτροφών και τροφίμων.

Παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 852/2004.

Σύμφωνα με το κεφάλαιο Ι του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 2009/158/ΕΚ του Συμβουλίου, απαιτείται τουλάχιστον μία επιθεώρηση ανά έτος και ανά εκμετάλλευση, από επίσημο κτηνίατρο,

για να δοθεί έγκριση από την ΑΑ για τους σκοπούς του εμπορίου πουλερικών ή αβγών προς επώαση εντός της ΕΕ.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Οι πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις καταχωρίζονται σε κεντρική βάση δεδομένων, η οποία τηρείται και ενημερώνεται από το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων, ενώ οι πληροφορίες που αποθηκεύονται στην εν λόγω βάση δεδομένων είναι επαρκείς. Η ομάδα της αποστολής αναζήτησε στοιχεία στη βάση αυτή σε κεντρικό επίπεδο και στις τρεις περιφέρειες που επισκέφθηκε. Το σύστημα καταχώρισης έχει ως βάση την έδρα της εκμετάλλευσης. Έχει επίσης δημιουργηθεί μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων για τις όρνιθες ωοπαραγωγής, αλλά, όταν έγινε ο έλεγχος, η βάση αυτή δεν είχε χρησιμοποιηθεί ακόμη για τα ΕΠΕΣ.

Η συχνότητα των επίσημων ελέγχων στις εκμεταλλεύσεις πουλερικών καθορίστηκε μέσω των εθνικών αποφάσεων για την εφαρμογή των ΕΠΕΣ στους σχετικούς πληθυσμούς πουλερικών. Σύμφωνα με τις αποφάσεις αυτές, όποτε γίνεται επίσημη δειγματοληψία πρέπει να διεξάγονται επίσημοι έλεγχοι. Η ΑΑ ενημέρωσε την ομάδα της αποστολής ότι επίσημοι έλεγχοι πραγματοποιούνται επίσης σε εκμεταλλεύσεις στις οποίες δεν απαιτείται επίσημη δειγματοληψία λόγω του μικρού μεγέθους των σμηνών. Για την επαλήθευση των συνθηκών βιοασφάλειας και την εφαρμογή των αυτοελέγχων για τη σαλμονέλα χρησιμοποιείται ένας τυποποιημένος κατάλογος σημείων ελέγχου. Οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται από τους υπαλλήλους των περιφερειακών φορέων.

Σε όλες τις περιφέρειες τις οποίες επισκέφθηκε η ομάδα της αποστολής, η συχνότητα των ελέγχων ήταν η προβλεπόμενη και καλά τεκμηριωμένη. Γενικά, στις εκμεταλλεύσεις που επισκέφθηκε η ομάδα της αποστολής λαμβάνονταν, όταν χρειαζόταν, τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλιστεί η διόρθωση των ελλείψεων που διαπιστώνονταν (οι ελλείψεις αυτές αφορούσαν κυρίως τη βιοασφάλεια).

Ωστόσο, σε μία περίπτωση, κατά τη διάρκεια επιθεώρησης ρουτίνας, διαπιστώθηκε ότι δεν είχε καθοριστεί προθεσμία για τη διόρθωση των ελλείψεων που είχαν εντοπιστεί και ότι επαναλήφθηκαν οι ίδιες συστάσεις σε μεταγενέστερη έκθεση χωρίς να αναληφθεί ειδική δράση. Επίσης, σε μία περίπτωση, ο επιθεωρητής δεν κατέγραψε ένα κρούσμα ανεπαρκούς συχνότητας δειγματοληψίας.

Οι εκμεταλλεύσεις τις οποίες επισκέφθηκε η αποστολή διέθεταν γενικά επαρκή μέτρα βιοασφάλειας. Τηρούνταν μητρώα για τη θεραπευτική αγωγή, τη θνησιμότητα, την καταπολέμηση των παρασίτων, τη δειγματοληψία κ.λπ. σχετικά με τα σμήνη. Οι πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές και τα μέτρα βιοασφάλειας που εφαρμόζονταν για την προστασία των σμηνών από μόλυνση από σαλμονέλα ήταν στη διάθεση των πτηνοτρόφων και περιλαμβάνονταν στην εθνική νομοθεσία και στα ΕΠΕΣ. Ωστόσο στις εκμεταλλεύσεις τις οποίες επισκέφθηκε η ομάδα της αποστολής δεν είχαν τηρηθεί όλες οι απαιτήσεις: π.χ. παρουσία βλάστησης σε στενή γειτνίαση με τους ορνιθώνες, ανεπαρκή μέτρα βιοασφάλειας κατά την είσοδο στους ορνιθώνες (η αλλαγή μποτών/παπουτσιών ή προστατευτικής ενδυμασίας γινόταν σε λάθος χώρο, δεν γινόταν πλύσιμο των χεριών, δεν γινόταν πάντοτε αλλαγή ρούχων).

Έλεγχος των υδάτων

Σύμφωνα με τα ΕΠΕΣ, αν ως πηγή νερού χρησιμοποιείται πηγάδι που βρίσκεται στην εκμετάλλευση, πρέπει να εξασφαλίζεται η ποσιμότητα του νερού αυτού. Κατά τις επισκέψεις στις εκμεταλλεύσεις, η ομάδα της αποστολής διαπίστωσε ότι το νερό αναλύεται τακτικά από τους YET.

Έλεγχος των ζωοτροφών

Στην Ελλάδα, η παραγωγή ζωοτροφών πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 183/2005. Όλες οι ζωοτροφές πρέπει να πιστοποιούνται ως απαλλαγμένες από σαλμονέλα πριν δοθούν ως τροφή σε πουλερικά. Αν ο πτηνοτρόφος δεν λάβει πιστοποιητικό από τον παραγωγό της

ζωοτροφής, οφείλει να υποβάλει ο ίδιος σε δοκιμή δείγματα ζωοτροφών για παρουσία σαλμονέλας. Εξάλλου, οι πτηνοτρόφοι που παράγουν δικές τους ζωοτροφές υποχρεούνται να συλλέγουν και να υποβάλλουν σε δοκιμή δείγματα ζωοτροφών για παρουσία σαλμονέλας. Καθώς δεν υπάρχει εθνική νομοθεσία ή κατευθυντήριες γραμμές που να διέπουν τη δειγματοληψία ζωοτροφών, ο παραγωγός ή ο πτηνοτρόφος αποφασίζει μόνος του τη συχνότητα της δειγματοληψίας για τις ζωοτροφές, όπως επίσης για το μέγεθος και το είδος των δειγμάτων. Δεν υπάρχει επίσημο πρόγραμμα επιτήρησης για σαλμονέλα στις ζωοτροφές που παράγονται στην εκμετάλλευση.

Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι στην Ελλάδα οι εκμεταλλεύσεις κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής και αναπαραγωγής ανήκουν ως επί το πλείστον σε μεγάλες εταιρείες που έχουν δικά τους εργοστάσια ζωοτροφών. Γίνονται δοκιμές αυτοελέγχου για τις παρτίδες παραγωγής, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις υποβάλλονται επίσης σε δοκιμή περιβαλλοντικά δείγματα και πρώτες ύλες.

Καθαρισμός και απολύμανση

Βάσει των ΕΠΕΣ, μετά από κάθε κύκλο παραγωγής απαιτείται διάλειμμα 15 ημερών για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής και 21 ημερών για τα σμήνη αναπαραγωγής και ωοπαραγωγής για καθαρισμό και απολύμανση. Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι πρέπει να λαμβάνονται περιβαλλοντικά δείγματα μετά τον καθαρισμό και την απολύμανση. Ο αριθμός των δειγμάτων αποφασίζεται από το πρόσωπο που διενεργεί τη δειγματοληψία. Η επανεισαγωγή πτηνών στους ορνιθώνες (επαναπληθυσμός) επιτρέπεται μόνο αν τα αποτελέσματα είναι ικανοποιητικά.

Η ομάδα της αποστολής διαπίστωσε, στις εκμεταλλεύσεις που επισκέφθηκε, ότι ο κανόνας αυτός τηρείται και ότι σε μία περίπτωση στην οποία ο χρόνος αναμονής ήταν μικρότερος από τον απαιτούμενο, επιβλήθηκε ποινή στον πτηνοτρόφο.

Συμπεράσματα

Οι εκμεταλλεύσεις πουλερικών καταχωρίζονται σωστά, υπόκεινται σε τακτική και καλά τεκμηριωμένη επίσημη εποπτεία και οι συνθήκες βιοασφάλειας είναι, γενικώς, ικανοποιητικές. Ωστόσο, διαπιστώθηκαν ορισμένες ανεπάρκειες κατά την εκτέλεση των επίσημων ελέγχων, δεδομένου ότι υπήρχαν ελλείψεις που δεν είχαν εντοπιστεί ή αναφερθεί (π.χ. ανεπαρκής συχνότητα δειγματοληψίας για σαλμονέλα και παραβιάσεις των κανόνων βιοασφάλειας).

5.3 ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Νομική βάση

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να καθορίζονται οι στόχοι για τη μείωση του επιπολασμού των ζωνοδόσων, συμπεριλαμβανομένης της σαλμονέλας. Ο στόχος για τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής καθορίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 200/2010. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, τα κράτη μέλη πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή ένα ΕΠΕΣ για τις όρνιθες αναπαραγωγής, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών κανόνων δειγματοληψίας τόσο για τους ΥΕΤ όσο και για τις επίσημες υπηρεσίες. Ωστόσο, για τα κράτη μέλη των οποίων τα ΕΠΕΣ για τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής εγκρίθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1003/2005, ισχύουν ακόμη οι διατάξεις που περιέχονται στο παράρτημα του εν λόγω προγενέστερου κανονισμού.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Εμβολιασμός

Το ΕΠΕΣ για τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής αναφέρει ότι τα πτηνά μπορούν να εμβολιαστούν

με εμβόλιο που έχει εγκριθεί από τον ελληνικό Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων. Στις εκμεταλλεύσεις τις οποίες επισκέφθηκε η αποστολή τα πτηνά εμβολιάζονταν μόνο κατά την περίοδο εκτροφής.

Γενικές πληροφορίες

Στις περιφέρειες που επισκέφθηκε η αποστολή, το ΕΠΕΣ για τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής είχε υλοποιηθεί.

Σύμφωνα με το ΕΠΕΣ για τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής, ένα σμήνος θεωρείται ύποπτο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- αν διαπιστωθεί η παρουσία *Salmonella* spp. κατά τη δειγματοληψία αυτοελέγχου ή την επίσημη δειγματοληψία
- αν υπάρχει υπόνοια μόλυνσης από σαλμονέλα
- αν ανιχνευθεί στο εκκολαπτήριο S/T ή S/E.

Όταν ένα σμήνος θεωρείται ύποπτο, τα παραγόμενα αβγά διατηρούνται και εκκολάπτονται χωριστά από τα άλλα αβγά.

Ένα σμήνος είναι θετικό για σαλμονέλωση αν μετά την οροτυποποίηση επιβεβαιωθεί S/T ή S/E. Στις περιπτώσεις αυτές, είτε καταστρέφονται με αποτέφρωση τα πτηνά και τα αβγά είτε τα τρόφιμα που παράγονται από τα προϊόντα αυτά πρέπει να υποβάλλονται σε θερμική κατεργασία (κρέας πουλερικών και προϊόντα αβγών).

Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι, όταν λαμβάνονται δείγματα στις εκμεταλλεύσεις, δεν γίνεται επιβεβαιωτική δειγματοληψία ρουτίνας για τον αποκλεισμό των ψευδώς θετικών ή ψευδώς αρνητικών αποτελεσμάτων.

Στο πλαίσιο του ελληνικού συστήματος, τα δείγματα για αναλύσεις σαλμονέλας λαμβάνονται στο εκκολαπτήριο (όλα τα δείγματα αυτοελέγχου και τα επίσημα δείγματα που δεν λαμβάνονται στις εκμεταλλεύσεις). Σε ένα εκκολαπτήριο που επισκέφθηκε η ομάδα της αποστολής, η λήψη δειγμάτων για τη δειγματοληψία αυτοελέγχου γινόταν κάθε δύο εβδομάδες και τα δείγματα λαμβάνονταν από επιφάνεια 1 m² εσωτερικών επενδύσεων πέντε τυχαία επιλεγμένων καλάθων εκκόλαψης. Η επίσημη δειγματοληψία στο εκκολαπτήριο αυτό γινόταν κάθε 16 εβδομάδες για κάθε σμήνος ορνίθων αναπαραγωγής.

Ωστόσο, αν η επιχείρηση ορνίθων αναπαραγωγής δεν διαθέτει δικό της εκκολαπτήριο και τα αβγά εκκολάπτονται σε εκκολαπτήριο που ανήκει σε άλλον ΥΕΚ, τότε ο έλεγχος του σμήνους μπορεί να πραγματοποιείται είτε στο εκκολαπτήριο είτε στην εκμετάλλευση αναπαραγωγής. Αν η δοκιμή πραγματοποιείται από το εκκολαπτήριο, τα αποτελέσματα διαβιβάζονται στην εκμετάλλευση αναπαραγωγής που προμήθευσε τα αβγά.

Κατά την επίσκεψη σε μια εκμετάλλευση ορνίθων αναπαραγωγής, η ομάδα της αποστολής διαπίστωσε στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η συχνότητα της δειγματοληψίας αυτοελέγχου στο εκκολαπτήριο (που ανήκε σε άλλον ΥΕΤ) όπου επωάζονταν τα αβγά της συγκεκριμένης εκμετάλλευσης ήταν σύμφωνη με τη νομοθεσία της ΕΕ.

Η ομάδα της αποστολής εξέτασε μια περίπτωση κατά την οποία είχαν βρεθεί θετικά για S/T στο εκκολαπτήριο δείγματα αυτοελέγχου που είχαν υποβληθεί σε δοκιμή σε ιδιωτικό εργαστήριο. Βρέθηκε θετικό αποτέλεσμα μόνο για ένα από τα τρία σμήνη της συγκεκριμένης εκμετάλλευσης. Τα μολυσμένα αβγά διαχωρίστηκαν και επιβλήθηκαν περιορισμοί στο σμήνος. Το αποτέλεσμα της επίσημης επιβεβαιωτικής δειγματοληψίας για το θετικό σμήνος (τρία περιττώματα συνολικού βάρους 300 γραμμαρίων) ήταν αρνητικό, με συνέπεια την άρση των εμπορικών περιορισμών. Ωστόσο, έλειπε μια πρόσθετη δειγματοληψία, καθώς το σημείο 2.2.2.2 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 200/2010 ορίζει ότι «μετά από δειγματοληψία επαλήθευσης πρέπει να διενεργείται αντιμικροβιακή δοκιμή ή νέα βακτηριολογική δοκιμή για την ανίχνευση των σχετικών οροτύπων σαλμονέλας σε περίπτωση που δεν έχει επαληθευτεί η πηγή της μόλυνσης». Στην

περίπτωση αυτή, η ΑΑ δεν είχε εντοπίσει την πηγή μόλυνσης από σαλμονέλα.

Η ομάδα της αποστολής επισκέφθηκε τρεις εκμεταλλεύσεις κοτόπουλων αναπαραγωγής. Στις εκμεταλλεύσεις που επισκέφθηκε η αποστολή, η επίσημη δειγματοληψία γινόταν σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ όσον αφορά τη συχνότητα και το πρωτόκολλο δειγματοληψίας. Η δειγματοληψία αυτοελέγχου γινόταν γενικά με σωστό τρόπο, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες διαπιστώθηκε ότι έλειπε μία δειγματοληψία κατά τη διάρκεια του σταδίου εκτροφής.

Η ομάδα της αποστολής εξέτασε επίσης μια περίπτωση κατά την οποία ανιχνεύθηκε S/T σε όρνιθες αναπαραγωγής ύστερα από την επίσημη δειγματοληψία. Μετά την ανίχνευση *Salmonella* spp., τα αβγά στο εκκολαπτήριο από το συγκεκριμένο σμήνος απομονώθηκαν. Μετά την απομόνωση της S/T επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα όπως η σφαγή των πτηνών και η καταστροφή των εκκολαπτόμενων αβγών. Η ομάδα της αποστολής επισκέφθηκε την εν λόγω εκμετάλλευση και διαπίστωσε ότι τα μέτρα βιοασφάλειας ήταν επαρκή. Ωστόσο, κατά τη χρονική στιγμή της δειγματοληψίας η κατάσταση ήταν διαφορετική και ο επίσημος κτηνίατρος είχε εκδώσει συστάσεις τάσσοντας προθεσμία για την υλοποίησή τους. Λόγω των ανεπαρκών συνθηκών βιοασφάλειας στην εκμετάλλευση και της μη τήρησης του χρονικού διαστήματος αναμονής για την εισαγωγή νέου σμήνους, δεν χορηγήθηκε αποζημίωση στον κτηνοτρόφο και επιβλήθηκε ποινή.

Συμπεράσματα

Γενικά, σε όλες τις περιφέρειες που επισκέφθηκε η ομάδα της αποστολής το ΕΠΕΣ για τις εκμεταλλεύσεις ορνίθων αναπαραγωγής εφαρμόζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ. Διαπιστώθηκαν μερικές ελλείψεις ήσσονος σημασίας (συχνότητα δειγματοληψίας για τους αυτοελέγχους). Η συνέχεια που δόθηκε σε περίπτωση επίσημων θετικών αποτελεσμάτων δοκιμής για σαλμονέλα ήταν σε γενικές γραμμές ικανοποιητική.

5.4 ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Νομική βάση

Τόσο ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 όσο και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 517/2011 καθορίζουν κανόνες για τα ΕΠΕΣ των κρατών μελών όσον αφορά τις όρνιθες ωοπαραγωγής.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Εμβολιασμός

Το 2008 ο επιπολασμός ειδικών στελεχών σαλμονέλας στην Ελλάδα ήταν 25% και ο εμβολιασμός εξακολουθεί να είναι υποχρεωτικός, αν και το 2011 ο επιπολασμός ανερχόταν μόνο σε 0,67%. Το χρησιμοποιούμενο εμβόλιο πρέπει να περιλαμβάνεται στον κατάλογο των εγκεκριμένων εμβολίων. Στις εκμεταλλεύσεις που επισκέφθηκε η αποστολή τα σμήνη είχαν εμβολιαστεί δύο φορές κατά την περίοδο εκτροφής.

Γενικές πληροφορίες

Το ΕΠΕΣ για τις όρνιθες ωοπαραγωγής ορίζει ότι πρέπει να γίνεται τακτική επίσημη δειγματοληψία ρουτίνας σε ένα σμήνος ανά έτος και ανά εκμετάλλευση που περιλαμβάνει τουλάχιστον 1.000 πτηνά και ότι η δειγματοληψία αυτή πρέπει να περιλαμβάνει 3x150 g περιττωμάτων ή τρία ζεύγη μάκτρων για μπότες. Η ομάδα της αποστολής, στα δύο αγροκτήματα που επισκέφθηκε, διαπίστωσε ότι η επίσημη δειγματοληψία τηρεί το πρόγραμμα δειγματοληψίας όσον αφορά τη συχνότητα και τη σύνθεση των δειγμάτων.

Το πρωτόκολλο του προγράμματος δειγματοληψίας για τα δείγματα αυτοελέγχου εφαρμόζεται σε γενικές γραμμές σωστά. Ωστόσο, και στις δύο εκμεταλλεύσεις που επισκέφθηκε η αποστολή, δεν

γινόταν δειγματοληψία στην ηλικία των 22-26 εβδομάδων.

Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι η επιβεβαιωτική δειγματοληψία δεν γίνεται σε τακτική βάση, αλλά μόνο αν υπάρχει λόγος που να δημιουργεί υπόνοια για ψευδώς θετικά ή ψευδώς αρνητικά αποτελέσματα.

Η ομάδα της αποστολής εξέτασε τα μητρώα μιας μικρής εκμετάλλευσης με δύο ορνιθώνες, στην οποία είχε ανιχνευθεί S/E σε έναν ορνιθώνα ύστερα από την επίσημη δειγματοληψία. Η επίσημη δειγματοληψία για τον δεύτερο ορνιθώνα έδειξε αρνητικά αποτελέσματα. Εφαρμόστηκαν περιοριστικά μέτρα για το μολυσμένο σμήνος —τα πτηνά έπρεπε να καταστραφούν με αποτέφρωση και τα αβγά πουλήθηκαν ως κατηγορίας Β (δηλ. ως αβγά που έπρεπε να υποστούν θερμική επεξεργασία). Επειδή ο πτηνοτρόφος δεν τήρησε όλα τα μέτρα που επιβλήθηκαν από την ΑΑ (δεν υπήρχε καμία απόδειξη ότι όλα τα πτηνά είχαν καταστραφεί) δεν δόθηκε αποζημίωση και επιβλήθηκε ποινή.

Συμπεράσματα

Κατά την εφαρμογή του ΕΠΕΣ για τις όρνιθες ωοπαραγωγής είχε τηρηθεί, σε γενικές γραμμές, η συχνότητα δειγματοληψίας, με την εξαίρεση ότι η δειγματοληψία σε ηλικία 22-26 εβδομάδων δεν γινόταν σε όλα τα σμήνη.

Τα μέτρα που εφαρμόζονται μετά την ανίχνευση θετικών αποτελεσμάτων για σαλμονέλα είναι σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ.

5.5 ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Νομική βάση

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2160/2003, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 646/2007 και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 200/2012 καθορίζουν κανόνες για τα ΕΠΕΣ των κρατών μελών όσον αφορά τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Η εφαρμογή του ΕΠΕΣ για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής ξεκίνησε στις 13 Μαρτίου 2009.

Σύμφωνα με το ΕΠΕΣ, λαμβάνονται επίσημα δείγματα σε τουλάχιστον ένα σμήνος από το 10% των εκμεταλλεύσεων που έχουν πάνω από 5.000 κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής ανά έτος. Η ΑΑ εξήγησε ότι η επιλογή των εκμεταλλεύσεων γίνεται με βάση τον κίνδυνο και ότι οι απαιτήσεις για την επιλογή αυτή προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία. Στις περιφέρειες που επισκέφθηκε η αποστολή, η συχνότητα και το πρωτόκολλο δειγματοληψίας (δύο ζεύγη μάκτρων για μπότες) ήταν σύμφωνες με τη νομοθεσία της ΕΕ.

Σε δύο πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που επισκέφθηκε η ομάδα της αποστολής γινόταν μόνο δειγματοληψία αυτοελέγχου. Το πρωτόκολλο δειγματοληψίας και η συχνότητα της δειγματοληψίας ήταν σύμφωνες με τη νομοθεσία της ΕΕ. Οι πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της δοκιμής για σαλμονέλα περιλαμβάνονταν στις πληροφορίες για την τροφική αλυσίδα στις περιπτώσεις που εξετάστηκαν.

Συμπεράσματα

Το ΕΠΕΣ για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής εφαρμόζεται. Οι πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της δοκιμής για σαλμονέλα περιλαμβάνονται στις πληροφορίες που συνοδεύουν το σμήνος στο σφαγείο.

5.6 ΕΠΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΑΛΟΠΟΥΛΕΣ

Νομική βάση

Τόσο ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 όσο και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 584/2008 καθορίζουν κανόνες για τη δοκιμή για σαλμονέλα σε γαλοπούλες.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Η ομάδα ελέγχου ενημερώθηκε ότι η παραγωγή γαλοπούλων είναι μόνο εποχική και γίνεται κυρίως την περίοδο των Χριστουγέννων.

Η υλοποίηση του προγράμματος ξεκίνησε το 2010, αλλά δεν καλύπτει όλα τα σμήνη.

Η ομάδα της αποστολής επισκέφθηκε μια εκμετάλλευση πάχυνσης γαλοπούλων, όπου η παραγωγή άρχισε το 2012. Η δοκιμή για σαλμονέλα στο προηγούμενο σμήνος ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της ΕΕ. Ελήφθησαν περιβαλλοντικά δείγματα για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας των εργασιών καθαρισμού και απολύμανσης στα σμήνη και τα δείγματα αυτά υποβλήθηκαν σε δοκιμή για *Salmonella* spp., *E. coli* και *Staphylococcus aureus*.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που ελήφθησαν από την ΑΑ, δεν ανιχνεύθηκαν ειδικά στελέχη σαλμονέλας το 2010 και το 2011.

Συμπεράσματα

Το ΕΠΕΣ για τις γαλοπούλες εφαρμόζεται, αλλά δεν καλύπτονται από το πρόγραμμα όλα τα σμήνη.

5.7 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΡΟΕΙΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ (RASFF)

Νομική βάση

Το άρθρο 50 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 καθορίζει το αντικείμενο και τις διαδικασίες του RASFF, σκοπός του οποίου είναι να παράσχει στις ΑΑ ένα αποτελεσματικό εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται για να εξασφαλιστεί η ασφάλεια των τροφίμων.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Την περίοδο από το 2010 έως τη χρονική στιγμή του ελέγχου δεν υπήρξαν κοινοποιήσεις RASFF που να αφορούν κρέας πουλερικών, προϊόντα κρέατος πουλερικών ή αβγά.

5.8 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Νομική βάση

Στο άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 καθορίζονται οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των εθνικών εργαστηρίων αναφοράς (ΕΕΑ) που ορίζονται από τα κράτη μέλη.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004, οι ΑΑ πρέπει να ορίζουν μόνο επίσημα εργαστήρια τα οποία ανταποκρίνονται σε ορισμένα ποιοτικά πρότυπα.

Επιπλέον, στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 καθορίζονται απαιτήσεις για τα εργαστήρια που συμμετέχουν στα προγράμματα ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης εφαρμογής συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας και συμμετοχής σε συλλογικές δοκιμές.

Οι σχετικοί κανονισμοί για τους διάφορους πληθυσμούς πουλερικών καθορίζουν κανόνες για τη μέθοδο ανίχνευσης (παράρτημα D του προτύπου ISO 6579) που πρέπει να χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των ΕΠΕΣ.

Διαπιστώσεις του ελέγχου

Επίσημα εργαστήρια

Το Κτηνιατρικό Εργαστήριο Χαλκίδας είναι το ΕΕΑ για τη σαλμονέλα και είναι διαπιστευμένο από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε. σύμφωνα με το πρότυπο ISO 17025.

Το εργαστήριο αυτό απομονώνει την *Salmonella* spp. σε επίσημα δείγματα και οροτυποποιεί στελέχη της *Salmonella* spp. που απομονώνονται από επίσημα δείγματα και δείγματα αυτοελέγχου. Οι μέθοδοι αναφοράς που χρησιμοποιούνται εμπίπτουν στο πεδίο της διαπίστευσης. Επί του παρόντος η μέθοδος οροτυποποίησης για πέντε ειδικούς τύπους σαλμονέλας είναι διαπιστευμένη, αλλά η διαπίστευση όλων των μεθόδων οροτυποποίησης βρίσκεται σε εξέλιξη. Σήμερα τα ύποπτα στελέχη μονοφασικής *Salmonella typhimurium* αποστέλλονται στο Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας για επιβεβαίωση, αλλά το ΕΕΑ αναπτύσσει τη δική του μέθοδο. Από τον Φεβρουάριο του 2012 το πεδίο της διαπίστευσης του περιλαμβάνει επίσης δοκιμές μικροβιακής αντοχής.

Το ΕΕΑ συμμετέχει σε δοκιμές επάρκειας για την απομόνωση και την οροτυποποίηση της σαλμονέλας από το 2010, με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Από το 2011 χρησιμοποιήθηκαν ως μήτρα περιττώματα πουλερικών, ενώ η συχνότητα διεξαγωγής των δοκιμών επάρκειας ήταν δύο φορές ανά έτος (εργαστήριο αναφοράς της ΕΕ για τη σαλμονέλα και οργανισμοί κτηνιατρικών εργαστηρίων).

Υπάρχει ένα επίσημο εργαστήριο που έχει οριστεί για την ανίχνευση σαλμονέλας σε επίσημες δειγματοληψίες. Αυτό το εργαστήριο είναι διαπιστευμένο σύμφωνα με το πρότυπο ISO 17025 από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε. και η μέθοδος EN/ISO που εφαρμόζεται εμπίπτει στο πεδίο της διαπίστευσης του. Δοκιμές επάρκειας οργανώνονται κάθε χρόνο από το ΕΕΑ από το 2009, με ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Σύμφωνα με τις εσωτερικές εργαστηριακές διαδικασίες, οι πληροφορίες για τυχόν θετικό αποτέλεσμα πρέπει να αποστέλλονται στον υπεύθυνο της δειγματοληψίας και στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων. Η ομάδα της αποστολής διαπίστωσε στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η εν λόγω διαδικασία τηρείται.

Το 2009 το ΕΕΑ οργάνωσε σεμινάριο για τους υπαλλήλους των επίσημων και των ιδιωτικών εργαστηρίων που συμμετέχουν στις δοκιμές για σαλμονέλα. Έκτοτε, δεν πραγματοποιήθηκαν επίσημα μαθήματα κατάρτισης. Ωστόσο, η ομάδα της αποστολής διαπίστωσε ότι το εργαστηριακό προσωπικό των ιδιωτικών και των επίσημων εργαστηρίων συμμετείχε σε ατομική βάση σε ολόημερα μαθήματα κατάρτισης για την επικαιροποίηση των γνώσεών του.

Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι τα επίσημα δείγματα ρουτίνας που λαμβάνονται στο αγρόκτημα για τις όρνιθες αναπαραγωγής προέρχονται πάντοτε από περιττώματα και περιλαμβάνουν δύο επιμέρους δείγματα βάρους 150g. Η ομάδα ελέγχου παρατήρησε, κατά τον έλεγχο των αρχείων των δοκιμών, ότι τα εν λόγω δύο επιμέρους δείγματα ενοποιούνται σε ένα δείγμα με ένα αποτέλεσμα. Η πρακτική αυτή δεν συνάδει με το σημείο 2.2.2.1 στοιχείο α) του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 200/2010, το οποίο ορίζει ότι «*Τα περιττώματα μπορούν να ομαδοποιηθούν για ανάλυση σε δύο τουλάχιστον ομάδες*». Η ΑΑ εξήγησε ότι υπάρχει μια ανακολουθία στη νομοθεσία της ΕΕ, και συγκεκριμένα στο σημείο 3.1.4. στοιχείο α) του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 200/2010, όπου αναφέρεται ότι «*Τα δείγματα περιττωμάτων ομαδοποιούνται και αναμειγνύονται πλήρως*».

Ιδιωτικό εργαστήριο

Σε επίσημη ελληνική εγκύκλιο του 2012 προβλέπονται οι όροι τους οποίους πρέπει να πληρούν τα ιδιωτικά εργαστήρια τα οποία πρόκειται να περιληφθούν στον κατάλογο των εργαστηρίων που ορίζονται για δοκιμές σαλμονέλας. Μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι το εργαστήριο πρέπει να είναι διαπιστευμένο και ότι η εφαρμοζόμενη μέθοδος πρέπει να είναι μέθοδος ISO.

Ο κατάλογος των ορισθέντων εργαστηρίων θεσπίστηκε το 2010 και επί του παρόντος υπάρχουν 24 εργαστήρια που έχουν οριστεί από την ΑΑ για δοκιμές σαλμονέλας, εκ των οποίων τα 19 είναι διαπιστευμένα βάσει του προτύπου ISO 17025 και 5 βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο διαπίστευσης.

Η ομάδα της αποστολής επισκέφθηκε ένα ιδιωτικό εργαστήριο που ανήκει σε μια εγκατάσταση παραγωγής προϊόντων διατροφής και το οποίο διενεργεί δοκιμές για σαλμονέλα στο πλαίσιο δειγματοληψιών αυτοελέγχου.

Το εργαστήριο είναι διαπιστευμένο σύμφωνα με το πρότυπο ISO 17025 από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε. Η πρώτη διαπίστευση χορηγήθηκε το 2011 και θα ισχύει μέχρι το 2015. Ο φορέας διαπίστευσης επισκέπτεται το εργαστήριο κάθε έτος.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την απομόνωση της σαλμονέλας είναι η σωστή και βρίσκεται εντός του πεδίου της διαπίστευσης. Από το 2009 και μετά οργανώνονται κάθε χρόνο δοκιμές επάρκειας για τη συγκεκριμένη μέθοδο, με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Η πρώτη δοκιμή που χρησιμοποιούσε μήτρα περιττωμάτων διενεργήθηκε το 2010.

Η ομάδα της αποστολής ενημερώθηκε ότι, αν απομονωθεί σαλμονέλα, το στέλεχος αποστέλλεται για οροτυποποίηση στο ΕΕΑ. Οι πληροφορίες σχετικά με τα θετικά αποτελέσματα σαλμονέλας πρέπει να διαβιβάζονται στον ΥΕΤ και στην περιφερειακή ΑΑ.

Στο εργαστήριο αυτό υπάρχουν διαδικασίες για την απόρριψη των ακατάλληλων δειγμάτων. Η ομάδα της αποστολής διαπίστωσε στοιχεία που καταδείκνυαν τον τρόπο απόρριψης ενός δείγματος το οποίο μεταφέρθηκε με ασφαλισμένο τρόπο.

Το προσωπικό του εργαστηρίου που είναι υπεύθυνο για τη δειγματοληψία για σαλμονέλα είναι εκπαιδευμένο όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να λαμβάνονται τα δείγματα.

Συμπεράσματα

Τα εργαστήρια που συμμετέχουν στο εθνικό πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλωσης είναι διαπιστευμένα ή επιδιώκουν να διαπιστευθούν και χρησιμοποιούν τη μέθοδο αναφοράς για τη δοκιμή σαλμονέλας. Συμμετέχουν τακτικά σε δοκιμές επάρκειας με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Ωστόσο, στο επίσημο εργαστήριο, ο αριθμός των επιμέρους δειγμάτων που υποβάλλονται σε δοκιμή δεν πληρούσε τις απαιτήσεις της ΕΕ.

6 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γενικά, τα εθνικά προγράμματα ελέγχου της σαλμονέλωσης εφαρμόζονται σωστά και καλύπτουν όλους τους σχετικούς πληθυσμούς πουλερικών. Γίνονται επίσημοι έλεγχοι που εξασφαλίζουν την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων από τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας τακτικών ελέγχων ρουτίνας και ελέγχων βάσει εγγράφων. Διαπιστώθηκαν μόνο ανεπάρκειες δευτερεύουσας σημασίας.

7 ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Στην καταληκτική συνεδρίαση, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 13 Σεπτεμβρίου 2012, η ομάδα της αποστολής παρουσίασε στην ΑΑ τις διαπιστώσεις και τα προκαταρκτικά συμπεράσματα του ελέγχου.

Οι εκπρόσωποι της ΚΑΑ ανέφεραν ότι θα προβούν σε κάθε ενέργεια που είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών που διαπιστώθηκαν.

8 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Αριθ.	Σύσταση
1.	Η ΚΑΑ πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι επίσημοι έλεγχοι σε επίπεδο πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων είναι αρκετά αποτελεσματικοί για να εντοπίζουν τις ανεπάρκειες στην εφαρμογή του εθνικού προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης και στους όρους βιοασφάλειας, ούτως ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) και του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004.
2.	Η ΚΑΑ πρέπει να εξασφαλίσει ότι ο αριθμός των επιμέρους δειγμάτων που εξετάζονται στα ενήλικα σμήνη αναπαραγωγής συνάδει με τις απαιτήσεις του σημείου 2.2.2.1 στοιχείο α) του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 200/2010.
3.	Η ΑΑ πρέπει να εξασφαλίσει ότι η συχνότητα της δειγματοληψίας αυτοελέγχου για τα σμήνη ορνίθων ωοπαραγωγής συνάδει με τις απαιτήσεις του σημείου 2.1 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 517/2011, ειδικά στην ηλικία των 22-26 εβδομάδων.
4.	Η ΑΑ πρέπει να εξασφαλίσει ότι το εθνικό πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης για τα σμήνη γαλοπούλων εφαρμόζεται σε όλα τα σμήνη γαλοπούλων πάχυνσης και αναπαραγωγής που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος II σημείο Β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003.

Η απάντηση της αρμόδιας αρχής στις συστάσεις βρίσκεται στη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/food/fvo/rep_details_en.cfm?rep_inspection_ref=2012-6430

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 –ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Νομοθετική πράξη αναφοράς	Επίσημη Εφημερίδα	Τίτλος
Οδηγία 2009/158/EK	EE L 343 της 22.12.09, σ. 74-113	Οδηγία 2009/158/EK του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τους όρους υγειονομικού ελέγχου που διέπουν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και τις εισαγωγές πουλερικών και αυγών για επώαση από τρίτες χώρες
Κανονισμός 178/2002	EE L 31 της 1.2.2002, σ. 1-24	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων
Κανονισμός 2160/2003	EE L 325 της 12.12.2003, σ. 1-15	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για τον έλεγχο της σαλμονέλας και άλλων συγκεκριμένων τροφιμογενών ζωονοσογόνων παραγόντων
Κανονισμός 852/2004	EE L 139 της 30.4.2004, σ. 1, όπως διορθώθηκε και αναδημοσιεύθηκε στην EE L 226 της 25.6.2004, σ. 3	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την υγιεινή των τροφίμων
Κανονισμός 183/2005	EE L 35 της 8.2.2005, σ. 1-22	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 183/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιανουαρίου 2005, περί καθορισμού των απαιτήσεων για την υγιεινή των ζωοτροφών
Κανονισμός 646/2007	EE L 151 της 13.6.2007, σ. 21-25	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 646/2007 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2007, για εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον κοινοτικό στόχο για τη μείωση του επιπολασμού της Salmonella Enteritidis και της Salmonella Typhimurium στα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1091/2005

Νομοθετική πράξη αναφοράς	Επίσημη Εφημερίδα	Τίτλος
Κανονισμός 584/2008	EE L 162 της 21.6.2008, σ. 3-8	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 584/2008 της Επιτροπής, της 20ής Ιουνίου 2008, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον κοινοτικό στόχο για τη μείωση του επιπολασμού της Salmonella Enteritidis και της Salmonella Typhimurium στις γαλοπούλες
Κανονισμός 200/2010	EE L 61 της 11.3.2010, σ. 1-9	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 200/2010 της Επιτροπής, της 10ης Μαρτίου 2010, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον στόχο της Ένωσης για τη μείωση του επιπολασμού οροτύπων σαλμονέλας σε ενήλικα σμήνη αναπαραγωγής του είδους Gallus gallus
Κανονισμός 517/2011	EE L 138 της 26.5.2011, σ. 45-51	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 517/2011 της Επιτροπής, της 25ης Μαΐου 2011, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον στόχο της Ένωσης για τη μείωση του επιπολασμού ορισμένων οροτύπων σαλμονέλας σε σμήνη αναπαραγωγής του είδους Gallus gallus και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 200/2010 της Επιτροπής
Κανονισμός 200/2012	EE L 71 της 9.3.2012, σ. 31-36	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 200/2012 της Επιτροπής, της 8ης Μαρτίου 2012, σχετικά με τον στόχο της Ένωσης για τη μείωση της Salmonella enteritidis και της Salmonella typhimurium σε σμήνη κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου